

DÎWAN

Umîd Demîrhan

DÎWAN

Umîd Demîrhan

çapa jimarîn a bêpere

sewad

Rêza Dîwanan: 1

Dîwan © Umîd Demîrhan

*Sererastkirin û amadekirina çapê:
Umîd Demîrhan*

*Çapa Yekem
2010*

sewad

b

Welatê Min Dojeh e û Derê ku Ez jî Tê De Serma Dikim

-helbesta temenekî dirêj-

Beriya ku welatê min bibe dojeh
misteke bihuştê bû.
Ji kaniyên wî aveke zelal diherikî
û zevîne wî şîşîn bû.
Dema ku li her derê tofan radibûn
çiyayên min qadên parastina nifşan bûn.
Dema ku xela û bela dihatin hîmatê
kalikê min sîtilên pişrûkê datanîn ser xaçirganan
û hêsîrên Herdewêlê têr dikirin li berê rêgehên.

Di havînan de belekiyên berfê dadiliqîne xewnên me zarokan
-wekî ku milyaketekî em ramûsane- em di xewê de dikeniyên.
Wê hingê zozanên me pezê sîs ê dêlse nas nedikirin
û rengîniya keriyên me dişibihîya şekirokên Meta Esmerê.
Zivistanan em bi stranekê germ dibûn
û nivînên me yên razanê li ser merşa çîronekan dihatin raxistin.
Teyrekî çilbask binên piyên me digidgidand
û ji kerba kenê, me xwe davête ber nepaxa hesinkarekî.
Em hildiperikiyan şer û pevçûnan
wekî ku em vepelin ber legana girarekî.

Erê dojeh hat û li ser sîngê min venişt
û destê xwe yî rastê danî ser dilê min (ango welatê min î asê).
Lewre çavkaniyên min miçiqîn
û hewayeke kimyewî (hinek jî dibêjin: jehrawî) gewriya min qeland.
Min jî bêyî emadê xwe çavên xwe kutan esmanan
û xwe li erdê veçirikand.
Min her çiqas xwe lebitand,
ewqasî lingên min di kûrahiya dîrokê de gut bûn.
Êdî ez qêriyam û min kerikên guhên newalan teqandin.
Wê jî lêvên min gest kirin
û gilêza wê ya qetrankî diranên min rizandin.
Dojeh li min hatibû xezebê û ji devê xwe agir difûrand;
pey re bi destê xwe yî çepê zimanê min î mezin hilqetand.
Lewre ez mame û zimanê min î biçûk maye
û serê min dihejheje li ber lavîja derwêşekî.

Ez dê çavên xwe veneşêrim ji holepîtan
û bila ronahî bi vê karesatê ve lehîm bibe.
Bila ewqasî dojeh bibe sexbêrê reh û rîşên min
ez dê giyanê xwe bigihînim Çemê Erez
da ku hewariya hûfikên Agiriyê ji min re were
û da ku dû nekeve çavên dayikeke kalbajarî.
Bila alem bizanibe ku dilê min dojeh e
derê ku ez jî tê de serma dikim.

22.12.2007
Stenbol

Da Ku Zimanê Te Neanîqe û Sist Nebe Xîreta Tifingan

-ji bo giyanê Şehîd Ubeydullahê Agirî-

Gava tu hatî ber derê bajêr
tu dê bibînî ku bekareta xwezayê hatiye aşofandin
û balyozxaneyên biyaniyan berdevkên xwe şandine betlaneyê.
Wê hingê ber bi min ve were, lê bi newayeke şikestî
da ku per û baskên min bicebirin bi serpêhatiyên pakrewanan.

I.

Tê bi bîra min, zivistan bû
û termên roviyan li ser berfê reş dikirin;
tarîban melisîbû ser hêkên genî
û hîvê esmanê Kirmanshanê tehfîr dikir.
Wê hingê te li Şamê dixwend
û te ji min re wêneyek şandibû:
Keçeke neh salî ya filistînî
li pêş tirba Silhedînê Eyûbî
destê xwe ji nîşana serkeftinê re radikir.
Lê te li pişt wî wêneyî wiha nivîsî bû:
*"Pend pendên Mûsa ne
lê ji tevgerên firewin ra çi hacet?"*

Rojekê

bavo mîhenga radyoyê dabû ser Îstgeha Rewanê
û Şeroyê Biro kilameke evîndariyê belav dikir.
Hemû endamên malbatê wê çaxê digiriyan
lê min Çîrokên Hezar û Yek Şevî dixwendin.
[Li gorî salixekê
siltanekî osmanî
birayê xwe di landika mirovahiyê de dixeniqand
û jinbava xwe jî li berdestiyê bavê nikah dikir...
filan û bêvan...]

II.

Êdî lêvên min sirûdên mişextî dinehwirînin
û lewre giramiyê nadime şîretên bijîjkan.
Lewre ji giyayên hewşan hez nakim
ji ber ku di bin zixê de tehl bûne.
[Li aliyekî ve jî
li çol û pesaran
bi qasî têra cotkaran
tovên serfirazî û azadiyê hene.]

III.

Piştî şilopeyên axlêveyê
ez dê rûyê xwe badime ber bayekî başûrî.
Bila têlên porê min bibin komeke sazbandan
û ez dê ji te re straneke lehengiyê vebêjim
da ku zimanê de neanîqe
û sist nebe xîreta tifingan.

28.12.2007
Stenbol

Dîmenek Ji Meydana Azadiyê

Hemû wêneyên jêrîn
ji aliyê wênekêşekî heweskar ve hatine wergirtin
û mafê çapkirina wan ne parastî ye.

I.

Dînekî diranketî û pozxilît
bi destekî doxîna xwe girtiye
û destê xwe yî din jî
ji nûçegihaneke biyanî re hejandiye.

II.

Wêneyê kalekî çûr î çavkesber
di destên komeke zarokan de ye.
Yekî ji wan
bi agirê binikekî çavê rastê qul kiriye
û yên din destên xwe dirêjî binikê kirine.
(Hemû jî dikenin.)

III.

Mîrkutek di destê ciwanekî de ye
li peykerê meydanê ba ketiye
û diyar e ku hevalên wî jî
dixwazin bi dorvegerî rahêjin vî mîrkuî.

IV.

Karkerekî bilindgoyek hildaye
û namedoreke rêxistinê dixwîne.
Hemû beşdarên kulmên xwe yên guvaştî quloz kirine
û binçenga hinekan qelişî ye.

V.

Keç û jin li aliyekî meydanê kom bûne
û diyar e ku piştên wan bi mêran ve arxweyîn e.
Lewre wêneyê jineke rût û uryan
li erdê vedigijjînin.

VI.

Kalekî porspî li ser pêlikekê rûniştiye
û rihê xwe yî dirêj bi baldarî dişkine.
Mirovekî navsale jî
xwarî tizbiya wî ya erdê-ketî bûye.

VII.

Segekî cehimî ji meydanê tê bidûrxistin
û diyar e ku di bin tayeya erebeyekî de can daye.

31.21.2007
Stenbol

Sirûda Xortan

Nivişt êdî qetiyane.
Derew êdî riziyane.
Duh û îro cida ne
Hey sitemkar tu niha nadî?
 Meş meş ta azadî!
 Meş meş ta azadî!

Çiya ji hêrsan diteqin.
Hesin ji kerban ditewin.
Ciwana bi zorê radiwestin.
Hey sitemkar tu niha nadî?
 Meş meş ta azadî!
 Meş meş ta azadî!

Silav silav gelî şehîdan,
Ji Agiriyê heta Geliyê Zîlan!
Em piştî we negiriyan!
Hey sitemkar tu niha nadî?
 Meş meş ta azadî!
 Meş meş ta azadî!

31.12.2007
Stenbol

Niyazek Ji Rebê Jorîn: Piçek Ronahî

Bi ronahiya rûyê Te niyaz dikim
ew ronahiya ku perdeya şereşê diçirîne
û bînahiya çavan dikudîne.
Ey Perwerdegarê Herî Rajorîn, piçek ronahî!

Her Tu dizanî ku ev zivistan
zivistana kambax a çendan e li welatê min.
Ji ber hişkesermayê
keriyên berazan bêminet daketin deştan
û di şkeftên çiyayan de ruhber qerimîn.
Êdî lê ye lê ye ku tîfinga serhildêrekî qeşa bigire
û ji ber bavêjin ajalên bêzar û bêziman.
Li ser navê kal û pîrên hizhizî
û tîfalên bêguneh niyaz dikim: Piçek ronahî!

Jixwe gelê min di bin gemaroyê de ye
û hemû cîhan li benda qelandina me ye.
Her çi kesê ku bi vê bêrûmetiyê razî nebû jî
tûşî çendîn bobelatan hat.
Lê ez dizanim ku ronahiya rûyê Te
dê hemû bêbextiyan derdest bigire
û lewre niyaz dikim: Piçek ronahî!

Heke dê dereng bikeve germahiya ku berateya ronahiyê ye
heke ji ber nezaniyên me li me hatibî xezebê
Tu bidî xatirê celaleta rûyê Xwe û carekê li me mêze kî
da ku giyan bê ber xwezaya me bi piçek ronahî.

Heke tu me radestî hevnijadên me bikî
dê çêrmên me bigurên û zêlan ji piştên me vexin
da ku talan bikin Keleha Xanê Çengzêrîn.
Heke Tu me li hêviya destebirakên me bihêlî
dê çavên me derxin û daynin ser kefên destên me
da ku li ser nivîna bavê me rûnin.
Lewre em li ber dergehê dîwana Te amade ne
bi çavên kizgiriya û lêvên lertzok
tenê ji Te niyaz dikim: Piçek ronahî!

15.01.2008
Bazîd

Kana Rondikan Ziwa Ke Lawo Û Fîşengekê Bavêje Ber Tifingê

-ji bo giyanê hemû jinên xwedanrûmet-

Kalekî goyî ji min re vegot
serpêhatiyêke gundê Hozê û ez giriyam.
Lê wî ez hişyar kirim bi dengekî bavanî:
Kana rondikan ziwa ke lawo
û fîşengekê bavêje ber tifingê!

Kalê digot ku li gundê Hozê
Îsayê Ehmedî dijiya digel zar û zêçên xwe.
Rojekî romî hatin bertîlan
lê bi hinceta firariyan.
Hêwirze kete nava gund
û jinan xwe veşartin, mêr reviyên.
Romîyan gundiyên destevala dane ber guleyan
û Îsayê Ehmedî vepelişî erdê bêgiyan.
Piştî ku keyayê gund çend zêr belav kirin
û dan fermandarê yekîneyê
Zêdetir teşqele dernexistin û vegehiyan.

Zivistanekê
wekî gurên ku birçî dimînin û dadikevin kolanan
romî bêpere man
û cardin berê xwe dan gundê Hozê.
Wê hingê jina Îsayî jî çûbû êzingan
berî her kesî bi teperepa piyan hesiya
û piştîyê xwe avêt, reviya.
Lê duwanzde romiyên yekîneyê
bi fermana fermandarî tev reviyane pêşiyê
ew girtin û vexistin erdê.
Jina Îsayî ducanî bû
û tûşî tecawiza sêzde qebraxan hat li qada gund.

Romîyan dîtin ku jinika belengaz dimire
li ser hemla zikê wê ketin mercê
û xelata mercê: Paçîkek cixareya Silahlî Kuvvetlerê bû.
Saxîsaxî zikê wê qelaştin
û pizdank rijandin derve bi serê singoyan.

Rehma Xwedê li giyanê te yî pîroz be jina Îsayî
Barzanî tu ji bîr nekiriya.
Lewre heta mirinê di çemidankê xwe de gerand
mishefek, dîwaneke Melayê Cizîrî
û paçîkek cixareya Silahlî Kuvvetlerê
da ku tola te wergire.
[Mixabin rehmetî ji kerban nexweş ket
û bi derziyêke jehrîn hate kuştin li tarawgehekê
bêyî ku tola te wergire bi destên xwe.]

27.01.2008
Bazîd

Ferat Hero Jî Diherike

-nameyek ji mirovekî azad re-

Birako, Ferat hero jî diherike
û xaniyê bavê te hê hê jî li ber e.
Gava dû li ser bixêriya wê dikeve
mêvan bi cil û bergên herêma xwe ve dikişinê.
Lê tiştê balkêş
qerwaşên malê êdî ewqas ne qure ne.

Li gorî nameya te ya dawîn
hilma daristanên şewitî
hestiyên mêjiyê te bihujandine,
gumgumokan pifî êgir kirine
û lewre geş bûye helmata soxkirina te.

Ma tu nizanî ku hewesa margîskan
bi vêdrokên ciziriyên re hatiye
û lewre bi devên xwe yên biçûçik
avê dikêşin ber bi lûtkeyan.
[Tu dibêjî ku qey ev ajalên bêzar û bêziman
ketine tatêla xwezayê,
lê nizanin ku porê helbestvanekî kiziriyê
ji ber xwendina helbesteke Cizîriyî.]

Ez hê hê jî li ser wî kêrtî rûdinê.
Berbangan
bi dengê dûvmeqeskan şiyar dibim
û nivroyan
bi gewriyeke qirçiqî
ji paleyan re distrêm.
Wan rojên han
min kilamek avête ser Batmanê,
lê paleyan qerfên xwe bi min kirin û gotin:
Bi van kilamên te
ne zarok ji mirinê difilitin
ne jî zikê birçiyên têt dibe.
Bawer bike ku ez wê hingê tê gihîştim
bê ka çima bêhna niftê
nexweş û birçiyên ewqasî aciz dike.
Heçî ku êvar e
marê hemû zindaniyan têt ber serê min
Lewre ez difizirim ji xewê.

Werhasil Ferat heroj diherike
û xeyalên min bi ro de têt ber derê we.

07.08.2008
Bazîd

Yabo Ji Min Re Çarşevê Bikire

Yabo, barçêrmkên şevistanê li paytextê tarîstana xwe rûniştin
û qecer û qeşmerokên xwe şandin welatê me.
Qaşo dixwestin ku bavan qanî bikin
da ku keçên xwe bişînin dibistanan.
Hinek bav pê xapiyan û keçên xwe radestî destên gemar kirin;
lewre lavahiyê li te dikim û ji te daxwaz dikim:
Yabo ji min re çarşevê bikire
da ku kul û keserên te veşêrim
da ku xem û xeyalên te neqêşêrim.

Yabo, ji min re çarşevê bikire
û hez dikî bi aşkerayî, hez dikî bi dizîka
dîrok û rêgeza gelê min hînî min bike,
da ku kedî nebinhestên min
da ku beytû neçin katên min.

Yabo, xwendin û nivîsandinê di mala me de hînî min bike
û min wekî mirîşka hêkê daynene ser kurka xelqê.
Mekeve tatêla maldamayîna min
û min di çarsî û taxan de tazî negerîne.
Sond dixwim ku heke tu ji min re çarşevê bistîni
ez dê bi qasî jimara şehîdan
stêrkên xuricî li ser devhuçkên wê bineqîşînim
da ku di destpêka her karî de çend kêliyan rawestim ji bo giramiyê.

Yabo heke bê bi bîra te pîrika min wiha digot:
"Lawo, tu ibadê Xwedê porê min nedîtibû
û rojekê xwezgînên min hatin û ez bûm jina kalikê we.
Îroj miroj e ez li cem wî me û qet dilê min neavête tenûra yekî."
Yabo ma wê ez hînî kurdî nekirim,
ma wê ez bi toreyên xîretkêşan ve sergihayî nekirim?

Yabo, tu ji min re çarşevê bikire
û dev ji çîrokên demokrasîyê berde.
Ji ber ku demokrasî çemka Skenderê Makedonî ye
û ez jî neviya şervanên kardoxî me.

22.11.2008
Stenbol

Hevalê Encaman

-ji bo Nîhad û Biharê-

Dema ku min serê xwe da ser vê riyê
sedeman ez kaş û berkaş dikirim.
Wan heyaman ez di xwe de diheliyam
û pirça serê min vîzvîzî dibû.
Hey gidî dewranê!
Min çi kaş û kerîş nezêrandin
û kama çend matoşqeyê bi xawêna min neşkest.

Di dawiyê de
popên vê ometê bi min bawer nekirin,
û lewre wek çemekî war bi war geriyam,
heta ku rojekê di çaterêyekê de rastî te hatim.
Ez qurbana wê qasê ku min tê de tu dîtî,
ez qurbana wê dasê ku bi ser wî qamîşî de şiqitî.
Ew qasa ku di destekî te de daseke xarkirî,
di destê din de defşeyek kirpa bîj
û piyariyê ji dilê te koç kiribû.

Hey hevalo, hevalê encaman! Êdî xem nake,
bila ewqasî stûyên katar-qalind û zikên têrdek bikêşin çîta navberê
em dê cardin vegerin destpêkên berê
da ku çirayekê pê xin û şemalê bidin her derê.

29.03.2009
Stenbol

Heft Xezelokên Qerfî

I.

Vê seherê yar derket ber pencerê
Lê hezkiriyê wê kartol difrotin li jêrê.

Di destekî baçikek, di yekî de telefon
Lê hezkiriyê wê rê dipîvan wekî berê.

Lêvên yarê bi soravkeke çînî sorkirî
Lê hezkirî ji bo hingilên bêslîkon dikêşe keserê.

Miza lotikxaneyê giran e, lewre li jûrê direqise
Qelendê wê pişt şikandiye li hezkiriyê mehderê.

Kar û kusba Umîdî di van evînan de nîn e
Lewre ziq nabe û nasekine li çata rê.

II.

Yar digel diya xwe çend caran çû serdana heciyekê
Da ku diyariyî wan bikin mûriyeke mirazan û şemsiyekê.

Hezkiî jî pişta xwe da qelaxê û baçikek erzan kêşa
Lê joleya porê wî şûşt kambaxa şiliyekê.

Yarê guh da kilamên evînê û şevan bêxew ma;
Gelo lewre toreyên evînê pirçiqandin bi tiliyekê?

Hezkiî jî kete pey qezenca nanê zarokan
Û nehat xewna wî çîroka zembîlfiroş qe kêliyekê.

Yarê go: Bêumîdî qerçûmekan li goşeyên çavan zêde dike
Hezkiî go: Maldamayîn çêtir e ji maça diziyê û êşa salekê.

III.

Awirên çavên yarê tîr berdan sîngan wek leşkerên Holagû
Hişê hezkiriyî ma li tiradê wek kêzika ku digindirîne hola gû.

Van deman piraniya hezkiriyên heweskar in wek berazan
Lew temenê yarê di naskirin û senifandina wan de beytu çû.

Ka ew hezkiriyê ku por dide ber jilêtan û kum dide ser qafê rût
Ka ew xîretkêşê ku çû meydana paleyan û qelend da hev zû bi zû?

Ger yar bi tiliyên bêoje gazî taldeyekî bike hezkiriyê xwe
Dibe ku nikaribe were, ji ber ku belengaz hêj nebûye şû.

Da ku tehn û niçên bav û birayan neçe guhê hezkiriyên
Divê hetanî reşemiyê bixebitin û ji rehetiyê re bibêjin: Tûûû!

Ger te divê şûnameyek lê bê nivîsîn navê te digel ê yarê
Umîdê ji yarê bibire û çav berde keça wê ya ku jê çêbû.

IV.

Lêvdoranê -vê seherê- kerane vepelî ber taştê
Paşê gincir li xwe kirin û çendekê derket geştê.

Heta êvarê sûq û kolan li hev qelibandin
Lê hezkiriyê xwe yî barkêş nedît Xwedê kuştê.

Dêmên cinperiyê ji ber soravkê peritîne
Miraz di çavan de mayê, bêhêvî ye ji bihuştê.

Tiliya wê ya hirçane çendî ku îşaret kir jî
Hezkiriyî destmala wê ya bêhnkirêt avêt lêmiştê.

Yar bi dengê bûmê û tevgera qirdan tê civanan
Lê hezkirî xwe vedişêre da ku nebe dîdarê wê zîştê.

Gêjikê çend salan xwend kesnasî û girsenasî
Gotî bibûya pispore, lê xwe elimande fiştêfiştê.

Heke dadrêsê cemawerê hîç umîd nebûya ji vê evînê
Dê balkêşnameyek bişanda kolika vê bedrewiştê.

V.

Dost û dijmin rarûyî hezkiriyên ketin
Heta ku aramî ji ferhenga wan derxistin.

Çi wexta ku hezkiriyî bi ser tayê yarê de bada
Êdî misk û enberê rû badan, ji mala wî derketin.

Heke yar li mala bavê xwe jî xurexurê li xewê xe
Jana evînê dike ku kar û barê hezkiriyî bêbereket bin.

Xwedê jiyana bêumîdan têke para bavkuştîyan
Ku riya evînê dan pêşiya xelqê û jê bi dûr ketin.

VI.

Yar têrxur e û hezkirî ji firefîra wê bêzar e
Xewn û xweziyên yarê bêdawî ne, lewre evîndar bêwar e.

Pistepista peyvan e di ber diranên ketî re difistiqin
Gotegota wê mêjiyê serê evîndarî dikoje, lewre pê nikare.

Selexaneyê bi badeya işqê daşir û avrêjk şuştine
Pijikên rûyê xwe bi destê evîndarî teqandine, rebeno jar e.

Heke evîndarî nebûya dê qedrê helbestan çi bûya?
Heke Umîdî helbest hûnandibin wisan e ne evîndar e.

VII.

Yar wek zebaniya ber derê dogehê ye
Kunda şevê û pepûka serê sibehê ye.

Her dem sikûmê wê pirçî ye, wek hevîrê hilpesirî
Bersiva wê otomatîk e, wek tetika sîlehê yê.

Gerdena wê wek tixûbê neyaran mayînkirî ye
Bi gezan diteqe û nivîna evîndarî zindana kelehê ye.

Umîdo, bextê evîndarî qurbana bextê qijika reş be jî
Bûye qantirê barkêşiyê û dizgîn di destê filehê de ye.

30.04.09

Stenbol

Di Heyamên Bêvîniyê De Du Xezelên Rexnegiriyê

I.

Çoqildirêja min têjika mişkekî ye
Ne tu tişt e, lê hedizane ku bi kêrî tişteki ye.

Şeleyekî kermeyan dide ser devê qoşxaneyê
Pîşe ji dê hildaye, hiş qurbana rişkekî ye.

Ger bikene, dev jev diçe û kef bi dêv dikeve
Ger bigirî, tu dibêjî qey qîqeçîqa mirîşkekê ye.

Gava bikeve henekan, bi lekm û pencirûkan tê min
Gava xwe bide nazîyan, pê dihesim ku qîza pûşteki ye.

Çeleçel bike, ji ber tûka dêv direvim
Deng lê hesret be jî, dil li pey nemûşkekê ye.

Çîqîpîk e, sercûcîk e, simker e, hûrtirş e
Bah nemaye, li ber bayê min mîna qirşekî ye.

Bi ser de herim, bêhn bêhna kêzika fisê ye
Jê dûr herim, çêreya nav peynê lêmişteki ye.

Porgevel e, qilêra pêsiêrê titqaltitqalî ye
Gerden belekbelekî ye, xala dêmê mîna palûşkekê ye.

Şirtava çavan û xerêfa guhan di te de bîz nahêle
Xilîtkî bêfilê jê re mînanî berateya qudoşekê ye.

Devçewal e, pişthotik e, çavkortik e
Af û nifira rebenan di stû de wek nivîşteki ye.

Ger raweste, mebest peyameke bazirganiyê ye
Ger biqilqile, di nav dev û diranan de mîna benîşteki ye.

Li ber paceyê biniçenîç e, li ber dergehî bikastekast e
Lexer e, kelpeziya rêlê carê bi rewîşteki ye.

Tirmaqûl e, hêzdaqûl e, riya li pêşiyê xûl e
Qelend bi kîsên zêran e û cihêz barê piştîyekî ye.

Umîdo, felek dost e, ger yar xwe li xaynetiyê dayne
Hiştin û gihiştina mirazan jî li gorî newîşteki ye.

II.

Cinîsuriştê, Xwedê kuştê, qe nehiştê cardin xedeng kişandin
Hişgeniyê, çavşêliyê, meşqijniyê cardin derew weşandin.

Sersîtilê, guhbercilê, hemû rindiyên jiyânê kirin kilkilê
Hişalozê, pozqulozê guh da nûçeyên derewîn û tovên nifaqê reşandin.

Xalbipirçê, awirxilçê bi dengê hirçê derket ji pinikê digel bêhna zîrçê
Bixêrnehate wek karesatê xwe li nava civatê rada û xîret herişandin.

Zimankefgezkê, sikûmkelpeziyê her danî kirasekî bedyomiyê li xwe dike
Dilrivînê, paşîsarê, mîna mehîna bêhefsarê hespên zomeyê giş tewişandin.

Devşekalê, zimançeqelê, kincqerpalê hat ji palê û bû qiraskê serê malê
Lingkulekê, nefşçilekê, hêtfisegurê ga derxistin di kulekê û xwedî pê
nehesandin.

Serjûjîyê, bêmêjîyê ji malê reviya û kete tora qebraxan bi eşqa dengbêjîyê
Mîzqirêjê, bêmimêjê bi xet, nivîşt û lavijê bext girêdan û ocax hilweşandin.

Serkundirê, totikvalayê mîna belayê ket pêsîra xelqê û bû sedema xelayê
Çavzoqê, dilreqê zêl vexistin ji piştê xelqê û her yek di aliyekî de şandin.

Umîdo, dev bêkilîdo vê teresbavê xwe kir hoçkê destê pêto û gel kir dûdo
Lê tu ji meydanê venekişe, ji bo rûmetê tê bikoşe heta ku te xîretkêş civandin.

07/05/2009
Stenbol

Erzehalek Ji Îhsan Nûrî Paşeyî Re

Fermandarê min!

Te jiyaneke li pey azadiyê peritand,
dirûşmeya xwe bi xwih û xwînê nivîsand
û mêrxasan jî şopa te kudand;
lê em çalepîka mane
lep û serçongên me taşirxanî bûne,
rih û neynûkên me dirêj,
serpêhatî û dastanên te di arşivan de qirêj bûne.

Hey mêro, mêrxaso!

Berekên nûhatî di paşilên zindanan de ketin xewê,
li hemberî dozgeran hêviyên xwe şe kirin,
li ber qemçikên şkenckaran reqîsîn,
bi elektroşokê ketin cezbeya sermediyê
û di rojiyên mirinê de dîlanên şeranî girtin;
lê qerînên min qantir zewandin
da ku xort destên xwe hene bikin
di qiyameta Agiriyê de.

Hey mêro, mêrxaso, şêro!

Dijminî ala û forsên xwe çikeçik di lana te çikilandin,
rêhevalên te yên leheng saxîsaxî gurandin,
daristanên Qeşqeqê terîterî şewitandin,
gemaro da ser gelê te,
çek û posat jê standin,
rûmet û anora wan bi titûn û barûtê herişandin
û hemû peymanên mirovahiyê li besta Helacê dirandin.
Lewre ez helbestvanê bêgav
betal mam, bûm gornebaş
û min erd û esman kola
da ku rastî destxeteke şoreşa te werim
û sirûdên te cardin çap bikim
ji bo xatirê zarokan.

Hey mamosteyê azadiyê!

Peyva min çivîkek e di qefesa min de;
lêbelê min ji bo te şûşeya dilê xwe şikand
û çivîka xwe firande esmanê qelişî.
Êdî çivîka min bi gernameyeke sorgevez perwaz dide
li ser erdnîgariya welatê te,
silavan dide paleyên zeviyan
û şivanên li ber keriyên.
Vê erzehalê jî ew çivîk tîne,
ji ber xwîna sîngê min rengê wê sorgevez e
nebê nebê sîxur bihesibînî.
Parola: Hilbê Agirî hilbê!

15.08.2009

Bazîd

Helbesta Ku Beriya Fitarê Tê Xwendin

Te guh da lavij û dirozgeyên melayekî
û rojiya xwe betal kir.

Vî elokî

hest, rûmet, pêkvejiyan û zanist kirin qurbana ziktêriyê;

ji te re mewlûd xwendin bi dengî,

ji te re nivîşt çêkirin bi her rengî,

rastî û navên evra ji te veşartin

da ku ji bereketa şîv û paşîvan mehrûm bimîne

karpêka te ya ber pejirînê.

Li taxa me jî elokek heye.

Li gorî vî elokî jî:

"Xwedê yanzdeh mehan derdikeve seyranê,

di meha remezanê de em tîn bîrê

û lewre di vê mehê de datê zevîna me.

Ew e hêzê dide gawestiyan,

Ew e hilmê dide ber zengiloka fetisiyan,

Ew e çavnêrê şerpezetiya xizanan

û Ew e şifadayiyê kulên nexweşan."

Lêbelê nayê ser zimanê vî elokî

Ew Xwedayê ku pirtûka Wî bi tefsîran

pêxemberê Wî bi riwayetên derewînan

û malbata pêxemberê Wî bi şûran hatiye qepeçekirin.

Ji îro pê ve

tu guh bide fetwayên Feqîhê Teyran:

Beriya fitarê cûmek evîn bavêje ber diranên hişê xwe

û bila ji xwe re vekayê hetanî êvarê.

Piştî imsakê cixareyeke nifrînan

bide ber lêvên dilê xwe

û bila dûyê bombebaran ji guhên te bavêje

da ku bizanibî:

Dî seranserî vê mehê de

aştiya lexer leylanek e

û daxwarîna newêrekan bi silavekê dest pê dike.

Di vê mehê de tu guh bide dengê neyê

û bila dendikê defa qereçîyan

dahola aramiya te nezêrîne.

Roja cejnê, beriya nimêjê

fitra xwe bide xortekî çeleng

da ku ji xwe re bikire

qatek kincên Mishebê Umeyrî ji sûqa Uhudê.

Piştî nimêjê here serdana goristanê

û di ber serê her kêlî de biqîre:

"Bihuşt di bin siya şûran de ye

dernekevin pêşwaziya min"

31.08.2009

Bazîd

Xezal, Xezal Telqîna Saxan Bixwîne!!!

-di kesayeta te de ji hemû pakrewanan re-

Gelo zimanê te yî zikmakî qedexe bû lewma navê te "Ceylan" danîn Xezalê?
An li navdareke bedew nihêrîn û lewma navêkî wisa ji te re nimandin Xezalê?

Ma te ji rişteya destan hez nedikir, lewma te ji diya xwe miqarne xwest keçê?
Ma te nizanibû moşek cendekan di pêşa dêreyan de didin berhevkirin Xezalê?

Dozgerê komarê wêneyên te yên dawîn çima li raya giştî belav nekirin pitê?
Ew dîmenên sik û sar çima weşandin û kezeba gelê te wiha peritandin Xezalê?

Parçeyên cendekê te nebûn şarapnel di çavên wî bel'amê ku qaşo mele ye,
laşê te li ser mêza guran kelaştin û segê şivaniyê çima êriş nebir ser wan
Xezalê?

Îro laşê te di bin axa sar de ye, lê rûmeta cîhana bédeng ber mezada rûreşan e
Xezal, Xezal telqîna saxan bixwîne ku cardin govendan bigerînin bi strana
Xezalê.

Êdî kes nikare pêşiya zêmaran bigire, ma kengê axê berateyên xwînê
veşartine?
Çavên min tasa xwînê, bila bibin qurbana wî cendekê kirtimkirtimî hey
Xezalê!

04.10.2009
Bazîd

Belengaz Vê Havînê Jî Birçî Man!

Faîza deynên bav û kalan,
belengazên welatê min derxistin serê riyan.
Lewre Kalê Pîranî daqûlî xewnên wan bû,
û lewre li Lazistanê
di lêkenda tûkê de xeniqîn qelareşkên hersalî.

Henaseyên qirikên birçî
reşên şevê dan ber quncirûkan.
Lewre bêhna efûngê xwe avête qijdeyên sûtalan
û lewre axoziyên gîsnê bav û kalan
wekî berxekî mîjo bi hingilê[dadweriyeke neban ve daliqiyên.

Belengaz vê havînê jî birçî man,
lêbelê zik li wan hilpingirî
bi rik û înkê hezar salî.
Di vê babetê de bijîjkekî dêrsimî şîreteke wiha dide:
Divê ev cureyê sitemzedeyan
vereşin ser rûyê sitemkaran
da ku veterisin û rizgar bibin
ji jana cotstandardiyê.

Nîşeyek Li Kêlekeke Karta Cejnê

-ji birayekê re-

Birako!

Cejna te pîroz be

û her roja te wekî cejnan bibihure.

*-ez dizanim ku tu jî cejna min pîroz dikî
lê dengê te nagihêje minÎro*

gel tof bi tof kişiya mizgeftan,

melayan li ser biratîyê peyaman dan

û lewre tu hatî bi bîra min.

*-ez dizanim ku tu niha di bin lêvan ve dikenî
û wiha dibêjî: Lawên xelqê pereyên xwe standine
dikarin li ser biratîyê jî peyaman bidin
dikarin li ser hukmê xwîna kêçan jî fiteyan bidin-*

Tu hatî bi bîra min, lê ez ne li hinda te bûm.

Her kesî li ser goristanan xêra miriyan belav kirin

lê tu ne mîrî bûyî ku xêra te bidim

ne jî te di nav refên xwe de xwe hejand ku bi bejna te şa bim.

*-ez dizanim ku tu niha rûyê xwe pirçî dikî û wiha dibêjî:
Ma ez xeyda stûyê te me?
Heke ez li vir bim sedem û armanceke wê heye-*

Tu ji şilikê hetanî paniya piyan

di nav kul û keseran de digevizî.

Jana çendîn salan parxana te qul kiriye

û gijika porê te dişibihe maleke talankirî.

Heçî ku dil û hinavên te ne

ew jî dişibihin çiyayê ku di vê roja cejnê de bombekirî.

*-ez dizanim ku êdî tu dê vê kartê biavêjî,
ji ber ku xwîn û barûtê birînên te dereve kirine
û xîreta te qebûl nake ku banga aramiyê hatiye fetisandin-*

Min dê bi riya telefonê

peyameke cejnê ji te re bişanda,

lê tu jî dizanî ku pergala wê tîpên kurdî napejirîne.

Lewre min bi vê helbestê cejn anî bi bîra te

ew cejna ku ez û tu ne li ba hev.

*-ez dizanim ku te jî bêriya min kiriye
bi qasî ku min beriya azadiyê kiriye-*

01.10.2008

Bazîd

Xezel – I

Dema ku tu dikenî
diranên te berfa Sîpanê ne
û dêmên te hewirmişê Çîn û Maçînê.
Ji paşila te kevok difirin
û ez destên xwe bi serbestî berdidim parxanên te.
Ma tu nizanî ku newqên te berqef in
ji bo serhildêrên ku ji zilmê re danexwarine?

Dema ku hêrsa te tê
diranên te çakût û sindanê hesingêrekî ne.
Wê hingê dêmên te vedigerin berpala Oremarê
û xwîna birîna min dimiçiqe.
Wê hingê paşila te dibe tirba pakrewanekî
û lewre bi rêzdarî tîm serdanê
û lewre bi baldarî dirozgeyan dixwînim li serê.

Dema ku tu xemgîn dibî
dev û diranên te vedigerin du eniyên dijraber.
Lewre şervan perwerdehiyê radiwestînin
û di hembêza çek û posatan de xwîna dibijînin mêjiyê neyaran.
Dema ku xweza bi zîwezîwa¹ dîlên neyêr şiyar dibe
bejna te ya wekî çiyayekî êdî namilmile
û ez nexweşê vê sekna te me.

14.10.2008
Stenbol

Xezel – II

Tu dê kengê porê xwe bişkinî
û bêtirs razêyî?
Tu dê kengê bejna xwe ya wekî rihaneke
li erdnîgariyeke azad velezînî
û min bînî xeyala xwe
wekî serbazekî rextgirêdayî?

Îro, sibehê zû şiyar be!
Berî ku dijmin derkeve tetbîqatê
xwe bigihîne Newala Qesaban
û ji min re nameyekê dayne binê kevirekî.
Ez dê îşev bêm dîlana taxê
û heke ji şehîdan şerm nekim
ez dê bi te re rabim semayê.

Dema ku govend betilî
tu dê min nebînî, qisûra min bibexşîne!
Ji ber ku ez dê di bin hîveronê de
kişik bilîzim bi barçêmkekî re.
Heke bi ser kevim ez dê vegerim nivînan.
lê heke têk herim
jixwe axa sar hambêza dayika min e.

01.11.2008
Bolû

Pesna Yarê

Pêşek

Roja ku çavên te bi min ketin
telp û rivîna xwezanînê bi cendekê te ketin
û wê çaxê hingilên te bijiqîn, kemaxên te şidiyan. Roja ku çavên te bi min
neketin
Ziman li te bû kulavekî şil û afnikî, bizûz ketê. Roja ku çavên me bi hev ketin
ne berxbir bû ne beranberdan
ne aramî hebû ne serhildan
û xema kurtepistan segekî pîr bû li hêşiya konekî.

I. Rû

Enî çar tilî, dêm di qeysa du kefedestan,
çav zeytûnên Nablûsê,
Kaniya Qestelê lêvan dinimîne
û diran çitek ji şekirê Tewrêzê.

II. Gerden

Çi xweş sekiniye ew ser,
li ser wê gerdenê.
Nîv buhist stû: Pireya di navbera sîng û erzenê
Heçko çiçik in: Du pîramîdên bi tehrê firewnî.

III. Navkêlk

Navkêlk saeteke xîzê ye.
Çawa ku xîza taqê jorîn datê xwarê
her wisan hêt digivirînê goştê navikê,
loma sor û gizirî ye.

IV. Pî

Remilvan deverûyî erdê bûne
û pêşeroja êlê bi şûnpiyên yarê ve girêdane;
lê ez bextewar im,
her roj wan piyan tazî tazî radimûsim,
hişê min bi xweşiyên duhî ve aliqî mane
û ji min re ev kar sermaye ne.

V. Dest

Pirtiyê Keşmîrê li ber destan sond xwarine,
lew re bîs û razên xwe vedîşêre
da ku nermahî û rindahiya destên yara min
bibin havênê hêjahiyê.

VI. Por

Por bi qasî bextê romiyekî reş
û bi qasî hêviyên Pîremêr geş e.
Çi gava yar mêzerê qîzanî girêde Qerejdax şerm dike
û her çi gava keziyan vereşîne jî hetanî parsûyan diweşe.

VII. Bejn

Spingdaran xwe li ava zeryayê girtin
û di leylanên çolistanê de çilmisîn.
Rihanan xwe li beravan girtin
û di hendefên kûr de şeqizîn.
Lewre êdî bejna yara min
wekî pîvaneya mendirêjîyê
wekî nîşaneya xwestiviyê
wekî mirazê min î kemilî
di çavên xelqê de maye.

14.08.2009
Bazîd

Nasnameya Gelekî Ye Heskîf

Mêrik bêminet bûne lo,
êdî milên xwe li milên me dixin
û diranên xwe ji me re diçirikînin.
Ma duh jî wisan nekirin
û li ser navê zirbavê xwe av bernedan ser Samsatê?
Ma îro jî serê mêrxasên me jê nakin
û daynanin kêleka wan,
wekî ku kevîrên Samsatê danîn pêşangehekê
û nasnameya wê serkut kirin.
Gelî helbestvanan!
Samsat paytexta Keyaniya Kommageneyê bû;
ango bajarê herî girîng ê Koma Gelan;
lewre dijminê xwînxur bû qiraskê serê wê.

Gelî misilmanan!
Heskîf bajarê herî resen ê Mîrîtiya Eyûbiyan e,
ango nasnameya gelekî ye;
lewre zûrezûra têtjikên dêlegurê ye li dorê.
Gelî cîhana gunehkar!
Çavê te lê ye ku bajarê Heskîfê jî di bin avê de bimîne.
Lê bizanibe ku em duh sêwî bûn
û mezinên me di serhildanan de şehîd ketibûn.
Lê îro qeysa nalçeya sola me
bi qasî berahiya eniya te bûye.
Ji ber ku em dê jî wekî her mirovî rabin ser piyan
û eniya te pêpest bikin;
êdî mefer nîn e û em dê delavê tofanê bidin ser şova te ya tevnepîran.

22.11.2008
Stenbol

Pênc Danên Rojê

Vê berbangê
dema ku helbest şiyar bibû
gurg ji dora gund û bajaran vekîşiyabûn.
Hespekî şînboz bêhîrehîr qerpalên me dikişandin cilşokê
û parêzerekî berevaniya bextewariya me dikir
bi hesteke şîzofrenîk.

Vê sibehê
tavê da ser berf û pûgê
lê çima neheliya qerama zend û bendên me
û çima veneleziyan bazûyên me:
Tenê cerahê dilan dizane.

Nîvro ye;
solên me hetanî gêzikan şil bûne, '
şilpeşilpa piyan e li kolanê,
teqereqa bêran e û her kes berê mala xwe dimale.
Tu dibêjî qey werzeba dê bikeve erdê û biharek dê bê
wekî ku xwîna şehîdan zevînê şoreşekê av bide.

Berêvar e;
Qeram bi konetiya rovîyekî xwe dikişkişîne berbajaran,
dûyên sobeyan wekî duaya sitemdîtiyekî qulozî esmanê lacwerdî dibin
û zarokên xizanan bi miqarneyeke kelezûrî haziriya xewê dikin.

Şev e, şeverêş e;
Zûrezûra keftaran zêmarên dayikan tînin bîra serhildêran,
berqefên şkeftan şerm dikin
û ji şerman gujeguja bayê çolê vedişêrin.

Pênc danên rojê
kesera te hevalî
wekî cixareyê tehl di ber taqa kumê min de:
Dikim bikşînim, lê nikarim ji ber hilhilka xebatê,
dikim bavêjim, lê heyfa min pê tê.
Min bibexşîne ku hevaltiya me dişibihînim kêşa cixareyekê.
Ma di wê bahozê de bafirok dihatin firandin,
ma di wê aloziyê de diyan zarok dimêjandin:
Heta ku min jî hevaltiya me bişibihanda xîreta Şehrazadê
û ji kujerê hevniyadên xwe re çîrokên hezar û yek şevî bixwendana?

07.02.2010

Bazîd

Rojnivîska Zindaniyekî

Bi hilatina rojê re xem dimeşe xopana zindanê,
bi daketina şevê re sehm diweşe wêrtasa zindanê.

Derî li pişt dergehan, dergeh di sûrên berz de;
sûr bi keserê qul dibin, dilîn berze ye li zindanê.

Kezeb û pişik tê de xera dibin, neks tê de diçikin;
stran lê qedexe ne, stranbêjî dest pê dike li zindanê.

Ode kunên cirdanan, gergemok kar û barê rojane;
jimare di stûyan de hilawestî, stû xwar in li zindanê.

Serdan bi destûran, destûr di nav qîlên berazan
rovî li holê cirîd dilîzin, şêr bendî ne li zindanê.

Di çendîn qulikên tarî de çendîn serî dipelixin;
serî go ne, go li ber piyên zebaniyan li zindanê.

Jehr dibijine jiyanê bi nûçe û teşqeleyên li derve;
teşqele wek tîrên rakişandî amade ne li zindanê.

Mirin hevaleyê dilsax e, dem hestiyar dikoje
mêjî fermana qirkirinê dide şaneyan li zindanê.

Mêr tê de dixesin, jin tê de diçin ser darê mêran;
dawiya mêrxasiyê kindirek e li arîkê zindanê.

Xwarin lê bêçêj e, çêj li derveyî bedenên têlkirî;
têl bi têl spî dibe por, zûtirkê diweşe li zindanê.

Şev û roj yeksan in lê, tê de jin û mêr yeksan in;
Ger dadwerî hebe jî, dûredest e ji bo ehlê zindanê.

Xew tê de kurt e, dil tê de pirtepirt e wek pilteyê;
kirtekirta solên zêrevanan hişyarî ne li zindanê.

Pênûs amûra raznivîsan, raznivîs di ber teftîşê;
tedhîşê em canzerî dikirin di heyama zindanê.

Roj hat ez jî ketim wê kambaxê, jê derketim jî;
bawer ke zanîna min kemilî li hêwana zindanê.

24.05.2009
Stenbol

Tarîban Aramî Ye li Welatê Yara Min

Li welatê yara min
berî hilatina rojê dest pê dike jiyân,
karker xurînê diçin ser kar
û nivê karên xwe berî taştîyê kuta dîkin.
Dema ku xwendekar li berê rawestgehan dicivin
xijexija siwareyan guhên bajêr didirînin
û êdî dengê çivîkan dikeve ber sekeratê
piştî xebitandina makîneyan.

Li welatê yara min
giyan
piştî rofirînê tê bi bîra mirovan
û tarîban
bê def û zirne dadikeve kolanan.
Wê hingê tenê çîzeçîza çirçirkan tê bihîstin;
carinan himehima sermestekî xemgîn ji dûr ve,
carinan nîzenîza zarokekî viringî ji nêz ve.

Tarîban aramî ye li welatê yara min;
ne xew diherime bi teqîna guleyên serhildêran
ne xewn vedigerin kabûsan
û wê çaxê ramûsanên evîndaran
dikevin ber kefareta dengê çirçirkan.
Lewre şevê dev ji perisandina xaçepirsan berdidim
û di paşîla yara xwe de
nakevim tatêla teperepa piyan.

04.10.2009
Bazîd

Tu Wek Spingdarê û Ez Wek Bayekî Li Dora Te Çûm û Hatim

Tu wek spingdarê û ez wek bayekî li dora te çûm û hatim
Tu rawestiyayî û ez wek tav û hîvê li pey te çûm ava û hilatim.

Lewre sermest im û tu wek wêneyekî li Qaqilwaqê mayî
Hêzê didim baskên sîmorxan da ku bizanibî jixwe ez jî dihatim.

Berbangana tu li asoyên zêrîn dinêrî û bêhna te teng dibe
Di şereşan de bi kincên spî digerî bi hinceta ku ez bêbext im.

Min dinya û alem pê hesand ku tenê ez im yarê te yê rasteqîn
Lê te bi gotina qerwaşên xwe kir û nedipa ku di evîna xwe de sext im.

Heçî ku tu yî, te tu nirx nebiri ji keft û lefta min a bêpayan re
Lewre ez jî bûm serhildêr, li çol û pesarên biyanistanan ketim.

Dema ku ez ji kolana we qeriyam, nav û nûçik bi ser te xistin
Lewre êdî ez dê neyem wan derên ku tu lê yî, ma ez bêrûmet im?

Êdî mêzera te ya hewirmişîn bala min nakêşe dema ku dimilmilî
Çavê min li şevbihêrkeke xizanan e û bi dezmaleke patisqe dilrehet im.

Hez dikî êgir berde jûra xwe û hemû hezkiriyên xwe bavêje navê
Lê ez niha bengiyê dozeke din im û di pêşniyarên te de net im.

Dema ku endamên malbata te ji welêt reviyam bi kelek û keştîbaran;
Ez jî hilkişiyam lûtkeyan da ku silavê bidim ewran û ji wir neçim.

Guhên te di bin balîfan de bin jî, esmanê bêstûn nalîna min dibihîze;
Min vedixwîni dîlanên giregirana, qey nizanî ku li pişt kemînan birext im?

Navnîşana min şikêrên bi cendekan tijîkirî, wêraneyên bi ser zindiyan tepkirî;
Ger nêta te rast û mîza te paqij be navê min hilde, tu dê binêrî ku çi zû hatim.

18.01.2009
Stenbol

Tirsê! Pêşîra Min Berde!

-ji bo Henîfiyê Hecî Şero-

Temenê min
bi qasî jînenîgariya mirovahiyê dirêj e:
Beriya ku Quran bê hinartin
min helbest dixwendin li bazara Uqazê
û dema ku Talût winda bû
di nav rûpelên Talmûdê de
min mezmûrên Zebûrê dinehwirandin.

Paniyên min qelişî ne:
ji dûreriye dereke vedigerim,
ji devdelingên min bêhna cehtera biyanî difûre
û kefzehên zeryayî
di nav pirça qefesa min de kesk dibiriqin.
Di binebêrîkên min de xiştexiştê kakilên behîvan e:
Heke di taxê de hê zarokên negurandî mabin, para wan e;
lê bawerim ku dewr dewra firewnan e li Meydana Tehrîrê
û ji devhuçîkên min sinbil dadiweşin beravên Nîlê.
Li bîranînên xwe diramim
û noqî dîroka evînê dibim;
lê kiloxên Dêra Qiyametê
radiweşin çolistana Sînayê
û Evîna Tahir Begê dide dû xirdikekî biyanî.
(Li gorî gotinên gotindaran
ji bilî Şaşoyê Pîrê
hevalên min gişt di dîlana wê de direqisin.
Xwedê hifza mirovî bike,
gayê malê biçê cot
û gavan ji conegayê xelqê re gijogijî bike.)

Kifş e, hê di şeverêşa dilê min de hîv hiltên
û di kelekela vê xiyaretê de ewr min hambêz dîkin.
Bes e, min zimanê xwe gez kir ji kerban
Bes e, serçîkên peyvan pişîrîn bêxwedan.
Tirsê! Pêşîra min berde!
Hemû rê bi zorê vedibin
û şkeft têt dibin meclisan.

06.07.2010
Elbeyda/Libya

Ji Stenbolê Temaşê Dikim Amedê Bi Çavên Vekirî

Rêwingo,
vê nameyê bigihîne şêresîwarê Xana Rihayê
da ku neks lê neçike li wê girava golegeniyê.

Erê lo, ez jî dizanim ku hemû nameyên wî
pêşiyê diçin ber destên zebaniyan
û paşê venagerin li xwedîyan.

I. Nameya ji Stenbolê

Delîl û dêran li halê kinişt, dêr û mizgeftên vî bajarî:
Ev bajarê ku haxamên wî di roja şemiyê de çûn masîyan,
keşeyên wî rûyên xwe badan ji şîretên hewariyan
û melayên wî xutbe xwendin li ser navê Tîmûçînê Tatarî.

II. Bersiva Nameyê

Amedê temaşê dikim bi çavên vekirî
ew bajarê wek sindoqa devmorkirî.
Bedenên wê diranên xortekî şkêncekirî
û riyên wê digihêjin hêviyên min.

Amedê temaşê dikim bi çavên vekirî
ew bajarê li besteke rast veleziyayî.
Êdî zeviyên wê bi gayên qelp nayên cotkirin
û mîratê gayê çandiyarekî
nîr şkandîye bi hesreta zozanên Şerefdînê.

20.02.2009
Stenbol

Ji Biyanistanê Çend Çarîn

Tu bidî xatirê wan tizbiyan:
Ew tizbiyên ji poz û guhan.
Carekê be jî li rûyê min binêrî
da ku ji peratê re bibe derman.

Tu bidî xatirê serên jêkirî:
Serên bi kindiran darvekirî.
Carekê tifi navçava min kî
pê derxim çima pîroz e girî.

Tu bidî xatirê wan rehekan:
Rehekên ku bûne rehîna agiran.
Carekê delavê Firatê berdî
da ku piçekê şil be korewijdan.

Tu bidî xatirê keçên sihirandî
û zêmarên li ser goran nehvirandî.
Carekê ji devê xwe bişehitînî
Wê peyva ku mirinê dike zindî.

14.06.2010
Elbeyda/Libya

Ger Ez Rawestim Bi Tehrekî An Jî Bê m Rawestandin

Bendîtî kurmek e, lê kurmê te kişande azadiyê;
Lewre te hevseng serobino kirin dijî bêdengiyê.

Bala te li astên bala, tara te heft qatan binerd e;
Ji bo avahiya te peyvan wate dizîn ji bedewiyê.

Xwedê Adem biziman afirand, hîn kirê axaftin;
Ademî soz û qerar ji bîr kirin, derkete qurbetiyê.

Hey wêjeyê! Hem tawanbaran bi te xwe veşartin;
Hem jî dadweran bi te vekirin rûpelên lehengiyê.

Çend ziman hatin hilqetandin, lê tîpan tu nimandî;
Çend dewran guherîn, lê tu mayî wek mora eniyê.

Çend cendek bi qesarê hatin bihujandin di çalan;
Lê heyam bû guwahê te li hemberî hemû kirêtiyê.

Ger ez rawestim bi tehrekî an jî bê m rawestandin;
Tu dê salixê bidî bê ka çawa bûm nêçîra neheqiyê.

11.02.2009
Stenbol

Gelo Li Wir Kesek Heye?

-gaziyek li ser navê hemû deverên wêrankirî-

Hebû û hêdî hêdî hate tunekirin.
Şên bû û gav bi gav hate bêşênîkirin.
Kîjan welat e ev?

Navê gel heye,
Lê buruntiya erdê wan di destê hinekên din de ye.
Çanda wan heye,
Lê perwerdehiya bi zimanê wan ê zikmakî qedexe ye.
Çi dijayetî ye ev?

Heke zanistê hebûna şaristaniyekê çespandibe,
lê zirnezanan ev dane berevajî kiribin
ma li wir helbestvanek jî nemaye ku biqîre
da ku serpêhatiya gelekî, erdnîgariyekê, şaristaniyekê bê vegotin
da ku fermiyeta navekî, nexşeyekê, kesayetekê û çandekê bê pejirandin?

Heywax li min,
Cardin ma li ser milên min
banga hawariyê û lewre dirûşmekê berz dikim:
Gelo li wir kesek heye?

10.11.2008
Stenbol

Gava Neksxa Te Biçike Nermînga Belegoşa Min Ramûse

Navê welatê min ketm maye
û nehatiye qeydkirin li tomargeha niştimanan.
Lewre li mala xwe, li ser axa xwe û di welatê xwe de
wekî bêganeyekî digirim li kolanan.
Lewre di ber siya neyarekî û di bintîna bêbavekî de
işaretê didim mêşên hingivî
da ku raweşin sîngê makexwezayê
da ku veşerî digel puxteyê wizeyê.
Ne riya min bi Birca Belek dikeve,
ne jî beşdarî rêzecivînên Çarsim Axa, Qurqur Beg û Nêçoyê Spîxur dibim.
Min xurcika xwe ji bêriyên sedsalî dagirtiye,
şal û şapikên çarwerzî li xwe kirine,
dêlbijiyên kihêlê rewan hûnane
û ez dê werim.

Li bizavên ba û hewayê binêre:
Tu dê xiz û hêza min nas bikî.
Tevgera moristanan û rengê kevzehan bişopîne:
Tu dê ji rûgeha min piştrast bibî
ku hewalên cîhanê di tewereya min de rû didin.
Ez dê werim:
Stêrka bakurî di pêşnehtika kumê min î tel de,
di destekî de poşiya min a ji xwihdanê qilêrî,
û di destekî de jî şiva min a ji dara tûzikê.
Çawa ku ji hespê peya bim
ez dê te hilqefşînim di hambêza xwe de
û lingên te ji erdê raqetînim.
Hay jê hebe:
Gava neksxa te biçike nermînga belegoşa min ramûse.

06.12.09
Bazîd

Ewr Silikîn Ji Ber Rojê, Yara Bedew Derkete Meydanan

Ewr silikîn ji ber rojê, yara bedew derkete meydanan,
çavên wê wekî donmeyerê selanîkî tim li min geriyar.

Min bi sikûmekî pirçî hesabê roja xwe dikir, wê bi geşî
got: Ma çerçî azadiyê radixin li kuçe û kolanên aranan?

Min go: Peyva azadiyê hê nebûye marqeyek tomarkirî.
Wê go: Rebeno, ev peyv ewqas ne erzan e ku bê firotan.

Min go: Min bike dîlê xwe û bila azadiya min bibe marqe.
Wê go: Min navê te tomar kir, de derkeve ji nav bazaran.

Îroj miroj e di qeydan de her li benda azakirina wê me,
lewre êdî ez dê neyê xuyan di çalakiyên li girebajaran.

Hevalno bibexşînin, êdî ez dê neyê şevbihurkên we,
ez dê piyên yara azadîxwaz bişom berbang û berêvaran.

Bila dîlan bigerin û kaniyên stranan tu car nemiçiqin,
Ez dê rojekê werim digel yarê bi ser rikê wan neyaran.

01.08.2009
Bazîd

Ev Silav Ne Bertîl E!

Tu ji xwe re li wir bigere,
bila hêviyên xortan bi tayên porê te ve bialiqin
û bi xatirê kenê te
bila geştiyar wêneyê te bikêşin da ku bikin kartpostala sersalê.
Ez dê jî li vir bihelim
û bila hilm û gilm ji ser serê min qulozî cem te be.

Min dê devê xwe venekira,
lê kambaxa keserê bû xeneqûtk û kete gewriya min.
Lewre min jî silavek ji te re şand bi bayê rojavayî
da ku kuxtekuxta min bibire bersiva te.
Lêbelê bersiv nehat
û li gorî gotina nasên te
guhê te li kilameke Karapêtê Xaçoyî bûye.
Hey bêbextê!
Stranên li ser taximê sîng û beran guhdarî dikî
û sîngê min dispêrî rimên xemsariya xwe?

Tu jî dizanî ku heyamekê
porê min dadiweşî ser kulangan;
diranên min wekî berfê çîlspî bûn
û zend û bendên min
wekî çakûç û sindanê hesinkarekî dibiriqîn ji ber xebatê.

Ez jî dizanim ku êdî dewran guheriye
û heke ji te re bibêjim *merheba*
bersiva te dê bibe *çend heba?*
Lê bizanibe ku ev silav ne bertîl e:
Ji ber ku xîmê huqûqa me li ser silavê jenandî bû.

Bi ber xwe mekeve,
car heye mirov zimanê xwe yî biçûk jî qurt dike û niç fayde nakin
car heye kanî di axê de diçikin
û hilkehilka qirikên tî naçe guhikên qaqlîbazan.

De ez li vir im, li warê me yî berê.
Dema ku dost û nas dibihurin û silavê didin
bêemad çav li te digerin.
Mixabin silavan bêyî te werdigirim:
Ji ber ku li vir bêsilavî xwînxurî ye
û bêbersivî jî bertîlxurî ye.

10.04.2009
Stenbol

Di Kelegerma Havînê De Rondikên Hênîk

Dîsa havîn hat, bi kelegerma xwe ya navdar ve.
Mirovan kincên rengvekirî û tenik li xwe kirin,
ajalan pûrt weşandin an jî kiras guherandin
û rehekan bi zêravê serên xwe şûştin.
Dîsa havîn hat, bi kelegerma xwe ya navdar ve.
Mirovan bêzarî nîşan dan,
ajalên bêzar û bêziman xwe avêtin berê sihan
û rehek xeyidîn ji av û baranê.

Îro min jî edetî nasan
kincên rengvekirî û tenik li xwe kirin,
bîranînên xwe raxistin zevînê kul û keseran
û dêmên xwe şûştin bi rondikên zîvîn.

Di kelegerma havînê de
rondik sehekên mirovî hesas dikin:
Lewre mirov
xwêdana têrxwarî û palyan ji hev nas dike
dema ku li navgîneke rêwîkêş siwar dibe.

Di kelegerma havînê de
rondik dilê mirovî jî hênîk dikin:
Lewre mirov balsivik dibe piştî girînê
û hişkehişk di destê xwe de digire bendê hêviyan.

Di kelegerma her havînê de
dema ku tav dimelise ser mêrg û zeviyan
hilkehilka newqên ruhberan rehmê didin ber dilan,
lê xweziyên te bêhnê didin ber lexeriya min
û tebata kêlindiya min namîne
li pêşberî simbilên cêh û gênim.

Di kelegerma her havînê de
dema ku çiya serên xwe serqot dikin
û egalên ewran davêjin aliyê Laçînê
darên Baxçeyê Keşîşî li ser serê kê fors dikin nizanîm,
lê ya ku dizanim: Havîn û evîn li hev tîn
berbang digel çîveçîva çivîkan tîn,
tu têtî bi bîra min û rondikên min datên.

Di kelegerma vê havînê de
betlaneya dibistanan bike bihane
û were serdanan.
Ez dê li warê me yî naskirî bim;
di sibeha zû de were, berî ku kanên rondikan biqelin.
Hevdîtina me nehêle êvarê, piştî ku bûm derkevin ji qelîştikan.

08/06/2009
Stenbol

Dero Vebe Yar Hatiye, Hedûra Gulzarê Nayê!

Yara min kûdan e, kaw e, ne kolêgan e;
ez çandiyarê reben, ew şehneya bênderan e.
Heta ku rûyê paleyan neqemile ew nayê,
gava bê, ez rencber ew gulavaya gundan e.
Dil û hinavên min kirtim kirtim diperitin,
çêrm û goştê min ji hestiyên diqêşitin;
lê ew bêfila xwe nagire û derbas nabe,
gelo dizane ku evîndar ji evînê nafilitin?

Digel çil qerwaşên xwe -gava bê- yar,
raxistina xalîçeyan tenê ji min re dibe kar.
Riyên xelexopî li ser kimekê disekinin;
pîj û kelemên naverastê dibin tar û mar.

Dero vebe yar hatiye, hedûra gulzarê nayê;
riya wê li koxê min bikeve jî dê here serayê.
Ger çî nizane dîl û navkutî di çî rewşê de ne;
lê dizane ku xewa evîndaran dişibihe lerzetayê.

De Ka Bibêje Di Cihêzê Te De Çi Heye?

Sureyayê merheba,
roj bi ewran nebiliya û gera xwe kemiland;
ez jî bi dewranê nexapiyam û min evîndariya xwe peyitand.
Niha tu li qeraxeke Zeryaya Spî rûniştîyî,
fir û perwazên gulingan temaşe dikî;
lê raman û nîgaşên te
-wekî karwanekî li dû hev rêz bûnebi
Riya Hewirmişî diçin Çîn û Maçînê.
Bawer nakim ku haja te ji êşên min heye:
Her roj salvegereke êşên min e,
û her kêlî qeyraneke derûna min e.
Qe li Fasê çi nûçe mane lê?

Sureyayê,
Fas welatekî germ e, nas nake berfê;
jiyan lê yekneseq e, peroşî li wir ketiye zikê qerfê.
Lewre te vedixwînim Kurdistanê:
Warê çiyayên serbixêlî û zozanên hênik.
Çi gavê keysê bibînim
ez dê bi refên qulingan re werim xwestina te
û bi balafirekê te rakim esmanê kamraniyê.

Lê Sureyayê,
Min bazara sola te li Qersê kiriye,
cil û bergên te ji Colemêrgê anîne
û kofiya te ji Amedê kiriye.
De ka bibêje di cihêzê te çi heye?

02.07.2009
Bazîd

Çi Bikim, Li Vê Cîhanê Newiştê Min Solînek e!

Li vê cîhanê newiştê min solînek e
û dengê dûzeleya iblîsî lê nayê.
Di her kerdiyekî de
kulmek tovê bextewariyan reh berdaye ramanê.

Dema ku dibe tîqetîqa ewran û bi tavê re dilîzin
ez ji Çiyayê Kurmênc datêm xwarê;
li qûntarê di berqefekê de dikevîm xeyala Amedê.
Ji mêrgeke nêzik baqêke kulîlkan diçinim
da ku bidim Guleselama Hesesersistê;
lêbelê dizanim ku Gulê ji van diyariyan aciz e
û dê bavêje ber bizinê.

Divê ez beriya cemseyan xwe bigihînim bajêr
û piştî girtina xefengan vegerim gund
da ku sîbetira rojê solîna xwe av bidim
û dem nemîne ji fiqê re.

Di berbangên de cîhan aram e
û dengê sirûdên biyanî rîtmî xebata min asteng nake.
Wê çaxê bêdengî ji qêrînê zîztir e
û wijdana axê zûtir bi avê dihese.
Çi bikim, li vê cîhanê newiştê min solînek e
û dema bêhna min teng dibe ji van heyberên çargoşe
ez xwe davêjim bextê keskesora girover, esmanê girover û lêvên girover.

29.12.2008
Bazîd

Bi Gulekê Bihar Tê

-ji bo Silêman Çevîk-

Te bawer nedikir;
lê qanûna surîştê ev e:
Ev qeşa dê biheliya,
dê serî hilda beybûnekê tenê,
xortan dê newroz bigindirandana havînê
û mirarê koviyan dê biba şîva gurg û keftaran.

Ez dê bi coşa biharê werim havînê
û bêhna xwihdana min berateya kedekê ye.
Qirika min ziwa bibe jî
ez dê tîfî devê cûcikên kevokan bikim.
Heke rehm li ber dilê min tunebûya
min dê ew hêk bidiziyana ji mêkewê,
berî ku di binçenga min de bişêlin.

Niha ji te dûr im.
Heke biqîrim dengê min nabihîzî,
heke piştî xwe bispêrim wêraneyên pêşiyên
dê çimeke dîrokê biqelişe;
lê tu ji bo min bêhtir ezîz î.

Rûmeteke peyvê heye:
Hem beriya ku bahozên faşîzan rabin
hem jî piştî ku alayên zilmê dakevin.
Metirse! Bahoz ji şkeftên wijdanê nagirin.
Her wiha bihar bi gulekê hat
û min hemû gunehên te vajî kirin.

09.05.2010
Elbeyda/Libya

Zêmara Helbestvanekî

-ji bo xatirê 'Ceylan Onkol'ê-

I.

Xezalê,
di binçenga te de zebeşekî Amedê,
di ber lêvên te ayetên Quranê
(ên ku ji meha remezanê mane),
û te rûyê balexaneyên bajêr şûşt
bi lûdoyên şivanan.

Hey bilbila li ser darê!
Ma te nizanibû:
Li vî welatî şêx û mela li ser postên xezalan nimêj dikin
û li cem wan meqama hera bilind postnişînî ye.
Lewre tu hatî gurandin li ber çavên cîhanê
digel çepikên kundan û fiqefîqa qijikan.
Hey dilovana ku tenê qijnî dipirçiqandin
da ku xwîna berxikên wê nemijin!
Ma te nizanibû:
Bûm xaniyan vala dikin ji şêniyan
û qijik çavan derdixin bi îştahê bêpayan?

II.

Li kêrtê fêza mala we
revdeyekî guran hebû
û pêlîstokên MKE'yê diyariyî zarokan dikirin.
Carekê çepilê birayekî te şikandibûn
da ku xwe ji gemarê tehfîr neke;
carekê jî canê birayekî te dabûn ber guleyan
û cendekê wî kiribûn bêjînga fişengan.

Dema ku wêlewêla zêmaran kete hewşa bavê te
zarokên tirkan lîstikeke moxolî temaşe dikirin
li ser dika şanoya dewletê
û lewre bi herka Dicleyê nehesiyan.

III.

Her ziman li ser kuştina te axivî,
ji bilî zimanê tirkî.
Ji ber ku di vî zimanî de
dengdar û dengdêr di qirikên qebzbûyî de vedigerin kîteyan,
kîte bi peymanên nepen digihêjin hev,
heta ku serek îmze nekin ev kîte venagerin peyvan,
peyv ji bo armancên diyarkirî rêz dibin
û di hevokan de dicivin hev.
Ji ber ku di vî zimanî de
hevok û paragraf di merasimên fermî de watedar dibin
û her gotar ji bo bihaneyekê tê hûnan.

IV.

Îro naveroka dosyeya te ji raya giştî re hate aşkerakirin:
Li gorî otopsiya fermî
di hestiyên te de mîkrobeke azadiyê
û di nav goştê te yî hincirî de şarapnelên tirsê hebûne.

V.

Bi vê boneyê pênuşa min rê neda xwekuştinê
û ximava min bi riya çemê Muradê xwe gihande ser şînê.

17.10.2009

Bazîd

Were Yarê, Wekî Her Carê

Wekî her carê, were yarê!
Bila ji paşila te kevok bifirin
û haleyeke nûranî bibe toqeya dora serê te.
Bila lêvên te ji diranên camaxî bibişirin
da ku bijîjkên bajêr dev ji karî berdin
û ji Hîpokrat re dijûnan berz bikin.
Wê hingê ez dê jî bi helwesteke gelêrî
şûşeyek ava bêarsenîk li pey te birêjim.

Gava tu ji pişt perdeyên hesinî
an jî ji lûtkeyên Tendûrekê daketî Bazîdê,
ez dê ji sergovendiyê derkevim
û ji ber kêfa dîtina te
dê çepikan ji bîr bikin temaşevan.

Were yarê, çêja jînê bi te ma.
Were yarê, rewneqa dinê ji te ma.
Were yarê, wekî her carê
û mebêj: Çima?

17.03.2009
Agirî

Wêneyên Çar Zindanên Xerîbiyê

I.

Hêviyên me hov in, hespên me kedîkirî;
Giramiya me ji bo hesinkaran e
û şehîdên me bêdestnimêj li mizgeftan digerin.
Me cîhan li xwe kiriye zindan
da ku zindan li cîhanê nemînin.

II.

Simbêlên me dadiliqin ser bilûrên me,
şûtikên me ji bendesolên me berktir girêdayî ne;
diyar e ku em dê li beravekê rawestin
û ramanên xwe tehfîr bikin
bêyî ku navnîşana Mala Xwedê jê bişon.

III.

Civakek serdanpê nakeve xewê,
fîtefîta bayekî hênik e helbest
û helbestvan piştî nobedaran radizin:
Pir caran balîfê wan pênuşek
û nivîna wan kaxezek e.

IV.

Maka tarîbanê şeverş e;
hey Xwedê dizane çend reşên şevê di newalên wê re derbas bûne
û hey Xwedê dizane çend dizî di paşila wê de felsefeya xwe hûnaye.
Ronahî bêtirs li ser banan digere:
Êdî wênekêşî dijwar e,
tîrêjên tavê wekî destîtevreki eniya mirovî dikutin
û dem ew dem e ku xwe bavêjî ber siya darekê.

08.03.2010
Elbeyda/Libya

PÊRISTA NAVEROKÊ

Rêz	Hêman	Rûpel
1	Welatê Min Dojeh e û Derê ku Ez jî Tê De Serma Dikim	4
2	Da Ku Zimanê Te Neaniqe Û Sist Nebe Xîreta Tifingan	5
3	Dîmenek Ji Meydana Azadiyê	6
4	Sirûda Xortan	7
5	Niyazek Ji Rebê Jorîn: Piçek Ronahî	8
6	Kana Rondikan Ziwa Ke Lawo	9
7	Ferat Hero Jî Diherike	10
8	Yabo Ji Min Re Çarşevê Bikire	11
9	Hevalê Encaman	12
10	Heft Xezelokên Qerfî	13
11	Di Heyamên Bêevîniyê De Du Xezelên Rexnegiriyê	20
12	Erzehalek Ji Îhsan Nûrî Paşeyî Re	22
13	Helbesta Ku Beriya Fitarê Tê Xwendin	23
14	Xezal, Xezal Telqîna Saxan Bixwîne!!!	24
15	Belengaz Vê Havînê Jî Birçî Man!	25
16	Nîşeyek Li Kêlekeke Karta Cejnê	26
17	Xezel - I	27
18	Xezel - II	28
19	Pesna Yarê	29
20	Nasnameya Gelekî Ye Heskîf	31
21	Pênc Danên Rojê	32
22	Rojnivîska Zindaniyekî	33
23	Tarîban Aramî Ye Li Welatê Yara Min	34
24	Tu Wek Spingdarê Û Ez Wek Bayekî Li Dora Te Çûm	35
25	Tirsê! Pêşîra Min Berde!	36
26	Ji Stenbolê Temaşê Dikim Amedê Bi Çavên Vekirî	37
27	Ji Biyanistanê Çend Çarîn	38
28	Ger Ez Rawestim Bi Tehrekî An Jî Bêm Rawestandin	39
29	Gelo Li Wir Kesek Heye?	40
30	Gava Neksa Te Biçike Nermînga Belegoşa Min Ramûse	41
31	Ewr Silikîn Ji Ber Rojê, Yara Bedew Derkete Meydanan	42
32	Ev Silav Ne Bertîl E!	43
33	Di Kelegerma Havînê De Rondikên Hênik	44
34	Dero Vebe Yar Hatiye, Hedûra Gulzarê Nayê!	45
35	De Ka Bibêje Di Cihêzê Te De Çi Heye?	46
36	Çi Bikim, Li Vê Cîhanê Newîştê Min Solînek e!	47
37	Bi Gulekê Bihar Tê	48
38	Zêmara Helbestvanekî	49
39	Were Yarê, Wekî Her Carê	51
40	Wêneyên Çar Zindanên Xerîbiyê	52
41	Pêrista Naverokê	53